Radom 15.10.2026

dr hab. med. Zbigniew Kotwica
specjalista neurochirurg

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr pielęgniarstwa BOŻENY STYK zatytułowanej

Ocena skuteczności strategii TIMERS w zaopatrywaniu ran o zróżnicowanej etiologii przez pielęgniarkę w warunkach domowych

Rozprawa doktorska pani Bożeny Styk liczy 268 stron i składa się z 10 rozdziałów, po których zamieszczone są nienumerowane części pracy – streszczenia (w języku polskim i angielskim), spis tabel, fotografii i wykresów, piśmiennictwo oraz aneks wymieniający środki i materiały stosowane w leczeniu ran. Pojawia się tu zastrzeżenie formalne - piśmiennictwo jest integralną i jedną z najważniejszych części każdej pracy naukowej i „wyrzucenie"go poza obszar główny jest niezrozumiałe!

W recenzowanej dysertacji Autorka skupiła się na ocenie leczenia ran o różnej etiologii w warunkach domowych.

Leczenie ran jest ogromnym problemem współczesnej medycyny, nie tylko chirurgii, lecz przede wszystkim specjalności zajmujących się terapią pacjentów niepełnosprawnych, o ograniczonych możliwościach poruszania się, wynikających zarówno z procesów chorobowych jak i wieku. Dla każdego klinicysty trudności w gojeniu ran, np. odleżyn czy owrzodzeń naczyniowych to ogromne wyzwanie terapeutyczne, które często staje się wyzwaniem nie do osiągnięcia. Być może to jest powodem, że piśmiennictwo dotyczące leczenia ran jest stosunkowo ubogie i tylko pojedyncze czasopisma medyczne zajmują się problemem gojenia ran. Tym większa jest wartość pracy naukowej, która dokładnie omawia problem gojenia ran i ma na celu pokazanie strategii ich skutecznego leczenia.

Rozdział pierwszy dysertacji zatytułowany „Wstęp" omawia patofizjologię ran, ze szczególnym uwzględnieniem odleżyn, owrzodzeń naczyniopochodnych, oraz niegojących się ran pooperacyjnych. Rozdział jest napisany poprawnie, w sposób jasny i czytelny pokazuje zarówno przyczyny, ważność problemu, jak i trudności przed którymi staje personel medyczny w trakcie terapii.

W rozdziale drugim, zatytułowanym Koncepcja „TIMERS" Autorka przedstawia koncepcję leczenia TIMERS. Metoda ta została przez Autorkę zastosowana do leczenia ran i jest ona głównym tematem dysertacji. Opis jest jasny i zrozumiały nawet dla czytelnika niewprowadzonego w temat specjalistycznego leczenia niegojących się ran.

W rozdziałach trzecim i czwartym Autorka przedstawia hipotezy i cele pracy, główna hipoteza to stwierdzenie, że strategia leczenia TIMERS jest skuteczną metodą leczenia trudno gojących się ran o różnych etiologiach. Celem pracy było określenie skuteczności leczenia z użyciem tej metody w warunkach domowych, a więc w warunkach które dodatkowo utrudniają personelowi pielęgniarskiemu całościową opiekę nad pacjentem.

Rozdział piąty omawia metodykę badań. Praca jest badaniem retrospektywnym które ocenia skuteczność metody TIMERS u 25 pacjentów leczonych przez Autorkę w ich domach w latach 2019-2025. Poddano dokładnej analizie łącznie 39 ran, oceniając ich wielkość, zastosowane leczenie, proces gojenia oraz stan ogólny pacjenta i czynniki pozamiejscowe mogące mieć wpływ na proces gojenia. Autorka omawia tu używane w pracy skale kliniczne – NRS, Waterflow, WAR oraz VAS. Skale te są dodatkowo umieszczone i omówione w aneksie. Należy tu dodać drobną uwagę, że VAS czyli skala oceny odczuwanego przez pacjenta bólu nie jest w polskim piśmiennictwie nazywana wizualną skalą analogową – tłumaczenie „słowo w słowo" z języka angielskiego nie ma bowiem żadnego sensu – skalę VAS określamy jako wzrokową analogową skalę oceny natężenia bólu. odczuwanego przez pacjenta. W rozdziale wymienione są również preparaty i produkty używane w procesie leczniczym. Na końcu rozdziału Autorka omawia zastosowane w pracy metody analizy statystycznej.

Rozdział szósty zatytułowany" Wyniki badań" omawia nie tylko wyniki, lecz również materiał pracy. W pracach naukowych z zasady materiał winien być połączony z metodyką pracy i omawiany w rozdziale zatytułowanym Materiał i Metody. Jednakże, w omawianej tu dysertacji połączenie materiału z wynikami jest bardzo trafne, grupa pacjentów jest stosunkowo niewielka, Autorka bardzo dokładnie i szeroko ilustruje proces gojenia w

oparciu o opisywanie poszczególnych pacjentów co w znaczny sposób nie tylko ułatwia zrozumienie pracy jak i bardzo jednoznacznie unaocznia skuteczność zastosowanej metody terapeutycznej.

Rozdział siódmy zatytułowany „Dyskusja" jest porównaniem uzyskanych wyników gojenia ran z danymi piśmienniczymi. Autorka podkreśla tu częstość występowania trudno gojących się ran w populacji i koszty związane z ich leczeniem, przedstawia również zwięźle podstawy prawne samodzielnego prowadzenia terapii przez pielęgniarki. Omawiając w dyskusji uzyskane wyniki leczenia Autorka zwraca uwagę na stwierdzone wcześniejsze błędy w terapii, takie jak niepotrzebna antybiotykoterapia, niewłaściwe odżywianie, nieprawidłową diagnostykę mikrobiologiczną, zły dobór opatrunków, czy brak poprawnej pielęgnacji otaczającej ranę skóry. W oparciu o te spostrzeżenia Autorka podkreśla potrzebę kształcenia pielęgniarek w zakresie leczenia ran, konieczność standaryzacji postępowania leczniczego, tak, aby zmniejszać stwierdzany deficyt kompetencji personelu zajmującego się leczeniem przewlekłych ran. W dyskusji podkreślono że zastosowana strategia TIMERS pozwoliła na osiągnięcie pożądanych wyników leczniczych. Kluczowym czynnikiem skuteczności leczenia jest stosowanie odpowiednich opatrunków specjalistycznych, leczenie podciśnieniowe oraz stan odżywienia pacjenta.

Rozdział ósmy to „Wnioski", których jest 6 i które w sposób jasny i trafny podsumowują uzyskane wyniki.

Rozdział dziewiąty zatytułowany jest „Ograniczenia badania". Autorka stwierdza, że charakter retrospektywny i oparcie się na analizie serii przypadków nie pozwala na jednoznaczne wnioskowanie o zależnościach przyczynowo-skutkowych. Zupełnie tego stwierdzenia nie rozumiem, materiał jest dokładny, dokumentacja bardzo szeroka i oddająca znakomicie proces gojenia i przydatność zastosowanej metody, zaś w pracy klinicznej zawsze opieramy się na seriach przypadków i w oparciu o nie wyciągamy wnioski. Zgadzam się ze stwierdzeniem autorki, że niewielka ilość przypadków jest barierą nie pozwalającą na jednoznaczne uogólnianie wyników na całą populację, lecz mimo to, uzyskane informacje są wystarczająco wiarygodne, aby poszerzać stosowanie tej metody leczenia. Uzyskane wyniki dają mocną podstawę do wprowadzenia strategii TIMERS w domowym leczeniu trudno gojących się ran i wdrożenie tej metody przy ustaleniu standardów leczniczych. Wnioski te są dodatkowo wydzielone w niewielkim rozdziale dziesiątym zatytułowanym „Implikacje do praktyki".

Praca omawia w sposób szczegółowy szalenie istotny problem kliniczny, jakim jest gojenie przewlekłych ran. Z jej wyników wynika, że zastosowanie strategii TIMERS jest skuteczną metody leczenia pacjentów z ranami o różnorodnej etiologii, zarówno owrzodzeń naczyniowych, odleżyn czy ran pooperacyjnych.

Reasumując, recenzowana praca spełnia wszelkie kryteria wymagane dla rozprawy doktorskiej i wnosi istotne informacje dla personelu medycznego zajmującego się terapią pacjentów z ranami przewlekłymi. Rozprawa spełnia wszystkie warunki wynikające z ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce , stawia prawidłowo hipotezy, określa cel badawczy, oryginalnie rozwiązuje problem naukowy, udowadnia umiejętność prowadzenia przez Autorkę samodzielnej pracy badawczej i pokazuje wysoki poziom wiedzy teoretycznej i praktycznej Autorki. Mimo niewielkiej grupy pacjentów, z czego Autorka zdaje sobie w pełni sprawę, praca udowadnia dużą biegłość doktorantki w określaniu rzeczy istotnych i wyciąganiu wniosków.

Rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z2018 poz.1668 z późn. zm.).

Oceniam pracę jednoznacznie pozytywnie i doceniając ogrom pracy włożonej w zebranie materiału, jego znakomite opracowanie i doskonały materiał fotograficzny ilustrujący omawiany problem, jak również przydatność wynikających z pracy wniosków dla praktyki klinicznej, wnoszę o wyróżnienie pracy.

Zbigniew Kotwica